

מחנכים לדמוקרטיה האמנה האדום מנצחת

בנס מחנכים לדמוקרטיה, אוניברסיטת ת"א, 25.6.19

מרים דרמוני, חינוך לאזרחות מט"ח

צוות אזרחות, "חינוך אזרחי וחיים משותפים" פועל במתכונתו הנוכחית מאז 2010. הצוות מונה שמונה נשים ושני גברים מכלל הקבוצות בחברה הישראלית ומכל הארץ. אנו מפתחים תכנים למורים ולתלמידים וכן מפתחים השתלמויות לכ-1500 מורות ומורים בשנה. ההשתלמויות נפרסות על פני רצף והן מקוונות לגמרי (fully on line), להשתלמויות משולבות (blended) וגם להשתלמויות דיאלוג שהן עתירות מפגשים ובעיקרם פנים אל פנים (face to face) על פי הגישה הנרטיבית המעודדת שיח כנה על הסיפור האישי והסיפור הקולקטיבי בעברית וערבית (עם תרגום סימולטני). ההשתלמויות הדיאלוג הן התשתית לבניה של מיזמים של **לימוד משותף**. כעת אנו פועלים בירושלים, רמלה, שרון/משולש ובצפון בשת"פ עם "יוזמות אברהם". כ-30 אחוזים מהמורים המשתלמים אצלנו ערבים ולומדים בהשתלמויות בשפה הערבית. תוכניות הלימוד המשותף פורצות דרך בכך שנוצרים קשרים עמוקים בין מנהלים ומורים יהודים וערבים אשר מקדמים שיעורים משותפים לתלמידיהם במקצועות כגון עברית/ערבית, אנגלית, אזרחות, מתמטיקה ועוד.

הדוח של מועצת אירופה "כשירויות לתרבות דמוקרטית" אישש את גישתנו לפיה חברות דמוקרטיות הופכות יותר ויותר מגוונות מבחינת קבוצות, זהויות ודתות ולכן הערכים הדמוקרטיים לא יכולים להילמד תוך ניתוק משיח מעמיק בין האזרחים והאזרחיות. הדרתן של קבוצות הולכות וגדלות מסכנת את הדמוקרטיה ומטפחת קיצוניות. הדבר תקף גם למדינת ישראל.

אנו עוסקים בנושאים מגוונים ממתן כלים פדגוגיים למורים לאזרחות (באתר תמיד אזרחות) שנהנה מכ-120 אלף כניסות לחודש, ועד לעיסוק בסוגיות כמו אמפתיה בין קבוצות, בניית תחושת מסוגלות בהתמודדות עם גזענות, זכויות אדם, רשויות השלטון, מעורבות אזרחית, מגדר, טיפוח מיומנויות כגון עבודת צוות, חשיבה ביקורתית, הלך רוח של צמיחה ועוד.

ובכל זאת, כל העשייה הענפה הזאת נשארת נחלתם של מורים ומנהלים מעטים, טיפה בים. בתי ספר מהססים לעסוק בצורה מעמיקה בדמוקרטיה וחיים משותפים מתוך חשש להתנגדויות של הורים ומהפעלת לחצים לחדול, מצד משרד החינוך.

הדמוקרטיה הישראלית נתפסת כאוסף פרוצדורות. מעט ישראלים רואים בה נכס שיש להתגאות בו. היא נטולת פאתוס ורגשות עזים, ואם כן, מדובר על רגשות מפצלים ולא מלכדים (למשל רצח יצחק רבין). משימתנו החשובה ביותר היא לשכנע את המורים, ההורים והתלמידים שדמוקרטיה וחיים משותפים הינם קריטיים להתפתחות התקינה של החברה הישראלית. בלי דמוקרטיה, אין אפשרות לאדם להתפתח באופן חופשי. אין זה מקרה, שמשרד החינוך כמעט ולא מתקצב את החינוך לדמוקרטיה ודווקא בוחר לתקצב ברוחב לב זהות יהודית וציונית. יש כאן כוונה ברורה לגייס את הנוער

מחנכים לדמוקרטיה האמונה באדם מנצחת

היהודי לתפיסות לאומניות שמושגות בעיקרן על פחד מהזולת. גם בחברה הערבית, אין רואים בדמוקרטיה עניין חשוב. תחושות הניכור גוברות ולא מעודדות מערבות אזרחית.

